

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 9/1997 vp

Hallituksen esitys laiksi alkoholilain muuttamisesta Lakialoite laiksi alkoholilain 16 §:n muuttamisesta

Johdanto

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 1997 lähettänyt sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan valmistelevalle esitykselle edellä tarkoitetun hallituksen esityksen 71/1997 vp.

Asiantuntijat

Valtiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Pentti Wavela sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, yliohtaja Ilkka Suojarvi sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksesta, toimitusjohtaja Osmo Laine Suomen Päivittäistavarakauppajärjestelmästä, viestintäpäällikkö Sirpa Rinne Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitosta ja asiamies Irmeli Mustonen Alkoholijuomateollisuusyhdistyksestä.

Eduskunta-aloite

Valtiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä lakialoitteen 25/1997 vp (Päivi Räsänen /skl ym.) laiksi alkoholilain 16 §:n muuttamisesta.

Hallituksen esitys ja lakialoite

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan alkoholilakia muutettavaksi niin, että vähintään 1,2 ja enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää juomaa ei saa myydä eikä anniskella alle 18-vuotiaille henkilöille. Myynti- tai anniskelukiellon rikkomisesta seuraisi elinkeinonharjoittajille tai yhteisöille huomautus, kirjallinen varoitus tai enintään kuuden kuukauden myynti- tai anniskelukiello. Alle kahdeksantoistavuotiaat eivät esityksen mukaan myöskään saisi kuljettaa eivätkä pitää hallussaan ko. juomia.

Esityksen tavoitteena on edistää alaikäisten hyvinvointia ja terveyttä ja torjua mietojen alko-

holipitoisten juomien nauttimisesta lapsille ja nuorille aiheutuvia haittoja ja vaaroja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin mahdollista.

Lakialoite

Lakialoitteessa kiinnitetään huomiota lasten ja nuorten lisääntyneeseen alkoholinkäyttöön ja siitä aiheutuviin haittoihin sekä ehdotetaan ongelmaan puuttumista siten, että alkoholilain 16 §:ään lisättäisiin säännös vähintään 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävän juoman myyntikiellosta viittätoista vuotta nuoremmalle henkilölle.

Valiokunnan kannanotot

Perustelut

Lasten ja nuorten alkoholinkäyttö ja tästä aiheutuvat terveydelliset haitat ovat huolestuttavassa määrin lisääntyneet. Valiokunta on sosiaali- ja terveystieteiden ministerille 18.4.1997 lähettämässään kirjeessä vaatinut haittojen torjumiseksi välittömiä käytännön toimia, mm. ikärajojen selkiyttämistä alle 2,8 prosenttia alkoholia sisältävien juomien vähittäismyynnissä ja anniskelussa.

Valiokunnan mielestä hallituksen esityksessä ehdotettu kahdeksantoista vuoden ikäraja tällaisten juomien myynti-, anniskelu- ja hallussapitoikiellolle on tarkoituksenmukainen ja lastensuojelun kannalta perusteltu. Alkoholilain kielletään alle kahdeksantoistavuotiaisiin kohdistuva mainonta sellaisten juomien osalta, joiden alkoholipitoisuus on vähintään 1,2 tilavuusprosenttia. On johdonmukaista, että samaa ikärajaa käytetään myös näiden juomien myyntiä ja anniskelua rajoitettaessa. Ikärajamääräysten toteuttaminen on käytännössä helpompaa, jos niitä on mahdollisimman vähän.

Vähintään 1,2 tilavuusprosenttia sisältäviä juomia voivat ns. sekoitusjuomien lisäksi olla

kotikalja ja sima. Tällaisten mm. perhejuhlissa käytettävien juomien käyttöä tai hankintaa ei valiokunnan mielestä tulisi tarpeettomasti vaikeuttaa. Tämän vuoksi valiokunta *ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman*, jossa edellytetään, että lain täytäntöönpanon yhteydessä kiinnitetään huomiota siihen, ettei lailla tarpeettomasti vaikeuteta sellaisten juomien anniskelua, joiden ei ole todettu aiheuttaneen sosiaalisia tai terveydellisiä haittoja nuorison keskuudessa ko. tilaisuuksissa.

Valiokunta edellyttää, että hallitus lain täytäntöönpanon yhteydessä kiinnittää huomiota siihen, ettei lailla tarpeettomasti vaikeuteta esimerkiksi kotikaljan tai siman anniskelua ruokajuomana.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouko Skinnari /sd ja jäsenet Anne Huotari /vas, Liisa Hyssälä /kesk, Kari Kantalainen /kok, Paula Kokkonen

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallitukseen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Käsittlemäänsä lakialoitteeseen sisältyvää ikärajaa valiokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena ja on siksi asettunut kielteiselle kannalle lakialoitteen suhteen ja ehdottaa lisäksi,

että lakialoitteeseen 25/1997 vp sisältyvä lakiehdotus hylätään.

/kok, Mikko Kuoppa /va-r, Eero Lämsä /kesk, Pirkko Peltomo /sd, Margareta Pietikäinen /r ja Osmo Soininvaara /vihr sekä varajäsenet Anne Knaapi /kok ja Arja Ojala /sd.